

ת"פ 49457/08/18 - מדינת ישראל נגד בית הדר מרכז רפואה שיקום וסיעוד, דבורה גולדברג

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ת"פ 49457-08-18 מדינת ישראל נ' בית הדר מרכז רפואה שיקום וסיעוד בית ואח' בפני כבוד סגן הנשיא השופט צבי פרנקל

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. בית הדר מרכז רפואה שיקום וסיעוד
2. דבורה גולדברג

הנאשמות

הכרעת דין

1. כתב האישום מייחס לנאשמות העסקה של שני עובדים זרים שלא היו רשאים לעבוד בישראל. על פי עובדות כתב האישום הנאשמת 1 היא עמותה שהפעילה בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום מרכז רפואה גריאטרי באשדוד. הנאשמת 2 שימשה בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום כמנהלת בפועל של הנאשמת 1. ביום 21.5.17 בשעה 11:35, במסגרת ביקורת שערכו מפקחי רשות האוכלוסין וההגירה נמצאו בעמותה שני עובדים זרים שביצעו עבודות סיעודיות וכוח עזר. פרטי העובדים מפורטים בסעיף 4 לכתב האישום. הנאשמת 1 קיבלה את העובדים מבלי שהממונה או עובד משרד הפנים התיר בכתב את העסקתם והיא העסיקה את העובד המפורט בסעיף 4 א' בין 17.12.16 ל- 21.5.17 שלא על פי היתר כדין ואת העובדת המפורטת בסעיף 4 ב' לכתב האישום מיום 24.12.16 ועד 21.5.16 שלא על פי היתר כדין ומבלי שהסדירה עבורם ביטוח רפואי. לגבי העובד המפורט בסעיף 4 ב' מיום 23.12.15 ועד ליום 6.1.16 וביחס לעובדת המפורטת בסעיף 4 ב' לתקופה שבין 3.5.16 ל- 7.6.16.

הנאשמת 2 מואשמת שהפרה את חובת הפיקוח המוטלת עליה ולא עשתה כל שאפשר על מנת למנוע את העבירות שביצעה הנאשמת 1.

2. הנאשמת 1 נאשמת בהפרת הוראות החיקוק הבאות:

העסקה שלא כדין - סעיף 2(א)(1) לחוק עובדים זרים, תשנ"א - 1991.

העסקה ללא היתר - סעיף 2(א)(2) + סעיף 1 לחוק עובדים זרים, תשנ"א - 1991.

העסקה ללא ביטוח רפואי - סעיף 2(ב)(3) לחוק עובדים זרים, תשנ"א - 1991.

הנאשמת 2 נאשמת בהפרת הוראות החיקוק הבאות:

אחריות נושא משרה - סעיף 5 + לחוק עובדים זרים - תשנ"א - 1991.

העסקה שלא כדין - סעיף 2(א)(1) לחוק עובדים זרים, תשנ"א - 1991.

העסקה ללא היתר - סעיף 2(א)(2) + סעיף 1 לחוק עובדים זרים, תשנ"א - 1991.

העסקה ללא ביטוח רפואי - סעיף 2(ב)(3) לחוק עובדים זרים, תשנ"א - 1991.

3. במענה לכתב האישום הנאשמות לא כפרו מעצם העסקת העובדים אלא טענו שכאשר הנאשמת 2 קיבלה את העובדים היו בידם היתר לעבוד והעובד התקבל כאשר הציג אשרה מזויפת והעובדת התקבלה על סמך אשרה שהייתה בתוקף. העובדים גויסו לעבוד אצל הנאשמת 1 כאשר פנו אל הנאשמת 1 ועברו תהליך גיוס וקליטה לרבות בדיקות רפואיות, קבלת חיסונים וביטוח רפואי. לטענת הנאשמות הן עשו כל שביכולתן כדי להימנע מלהעסיק עובדים שאסור להעסיקם, כאשר הנאשמת 1 עשתה כל מה שנדרש כדי לוודא שמעסיקה עובדים שמותר להעסיקם ולא יכלה לדעת שהאשרה שהציג העובד הייתה מזויפת. לעניין הביטוח הרפואי, מדובר בתקופה קצרה של העסקה ללא ביטוח כאשר לפני התקופה ולאחריה העובדים היו מבוטחים, כך שככל הנראה אי הסדרת הביטוח נבע בשל תקלה וללא כוונה כלשהי.

4. בחקירתה באזהרה במשרדי המאשימה העידה הנאשמת 2 כי הנאשמת 1 העסיקה את העובדים - גם בעדותה בפני הודתה הנאשמת 2 שהנאשמת 1 העסיקה את העובדים.

ש. משהו מן האמור באותה הודעה והדברים שמסרת לחוקר איננו נכון?

ת. אני לא חושבת, כן זה נכון, אמרתי לה לגבי הביטוח הרפואי שסברתי שהכל אך בעקבות השאלה שלה ראינו שאין את המסמך.

ש. האם נכון שאת העובד יאלו שמצוין בסעיף 4 לכתב האישום העסקתם בתקופה שמ 17.12.16 עד 21.5.17?

ת. כן

ש. האם נכון שאת העובד יאלו קיבלתם לעבודה כמו שסיפרת על בסיס האשרה שאני מציג בפניך

- ת. אנו העסקנו אותו על בסיס אשרה שהציג בפנינו. ביום 21.5 אמרתם שהיא מזויפת.
- ש. **האם נכון שאותה אשרה שהוצגה בפניכם שהגיע לעבודה הייתה בתוקף עד ליום 16.2.16?**
- ת. כן
- ש. **האם נכון שעל בסיס הבדיקות שלך באותו מועד סיפרת לנו שהיית מודעת שאפשר היה להעסיק את העובד עד לתום תוקף האשרה שלו?**
- ת. הייתי מודעת שאפשר להעסיק שיש להם ויזה בתוקף וצריך להקפיד על כל תנאי העסקה, לגבי ויזה בתוקף זה היה סוג של מודעות, לא יודעת איך להסביר לך,
- ש. **איזה אמצעים נקטת על מנת לוודא שהעובד מציג לכם אשרה נוספת בתוקף לאחר תום התוקף של האשרה הראשונה?**
- ת. שקלטתי את האנשים אמרתי להם לחדש את הוויזה בסוף התקופה ולהגיש במשרד הנהלת חשבונות
- ש. **איזה מעקב נוהל על ידך שזה בוצע?**
- ת. לא ניהלתי מעקב אך קיבלתי הודעות מהנהלת חשבונות לגבי סיום ויזה ואז הייתי יוצרת קשר עם המח' והאנשים, אני הודיתי שלא נוהל מעקב מספק
- ש. **ומה המעקב המספק והקפדני שהנהגתם אחרי הביקורת?**
- ת. רשמו באאוטלוק ו הודענו למנהלי מח' לגבי חידוש אשרה וכולל הקצאת כוח אדם שינהל את כל נושא משאבי אנוש
- ש. **תאשרי לי שמתוקף תפקידך היית ממונה על העובדים שרשום בכתב האישום?**
- ת. מאשרת

(עמ' 20 לפרוטוקול מיום 5.6.19)

5. המאשימה הגישה שתי תעודות עובד ציבור מהן עולה שהעובדים אינם אזרחי ישראל או תושביה ולא היו באותן תקופה בעלי רישיון עבודה או אשרת שהייה מסוג ס 2 א5. ביחס לעובד המפורט בסעיף 4 א' לכתב האישום עולה כי הוא היה בעל אשרת שהייה מסוג ס 2 א5 כמבקש מקלט עד ליום 22.5.14 בלבד.

6. מכאן, יסודות העבירה ובכלל זה היות הנאשמת 1 מעסיקה של העובדים ללא היתר העסקה כדין בישראל, הוכחה על ידי המאשימה.

7. בית הדין הארצי לעבודה מפי השופט (כתוארו אז) אילן איטח קבע בע"פ 14758-12-14 מדינת ישראל נ' סיון ברקוביץ (2017) קבע:

"על מנת להרשיע בעבירה על פי סעיף 2(א) לחוק. על המדינה להוכיח, מבחינת היסודות העובדתיים של העבירה, כי נמצא אדם שהעסקתו טעונה היתר - קרי, אדם שהוא בבחינת "עובד זר" - מי שאינו אזרח או תושב ישראל; כי היתר לעובד הזר לעבוד אצל המעסיק לא היה, וכי הנאשם הוא שהעסיק אותו. יודגש כי ההיתר הוא היתר הניתן לעובד ולמעסיק כאחד, דהיינו, היתר לעובד לעבוד אצל המעסיק בעל ההיתר. על רקע זה, אין לקבל טענה של מעסיק כי לעובד הזר היה היתר עבודה מבלי שהמעסיק יראה כי ההיתר שניתן לאותו עובד זר התייחס לעבודה אצל המעסיק המדובר ובסוג העבודה המדוברת.

אשר ליסוד הנפשי בעבירה לפי סעיף 2(א) לחוק, - שלא כפי שנפסק על ידי בית הדין האזורי - עבירה לפי סעיף 2(א) לחוק ההפניה להיפר-קישור אינה חוקית. לחוק אינה עבירה של "אחריות קפידה", אלא עבירה הדורשת יסוד נפשי של מחשבה פלילית כאמור בסעיף 19 לחוק העונשין. היסוד הנפשי הנדרש בעבירה לפי סעיף 2(א) לחוק הוא מודעות. ויודגש כי המודעות הנדרשת היא מודעות לרכיבים העובדתיים של העבירה, ובכללם מודעות ליסוד של העסקת העובד הזר מבלי שהמעסיק קיבל היתר להעסיק אצלו את אותו עובד זר. מודעות מתקיימת גם במקרה של "עצימת עיניים".

8. מהאמור לעיל כי היסוד הנפשי בעבירות נשוא כתב האישום הוא מסוג "מודעות" המתקיימת גם במקרה של "עצימת עיניים". וכפי שנקבע על ידי בית הדין הארצי לעבודה:

"היסוד הנפשי בעבירות אלה דורש רמת כוונה פלילית של "מודעות" כפי שהוגדרה בהוראת סעיף 20 (ג) לחוק העונשין תשל"ז-1977 לפיה "רואים אדם שחשד בטיב ההתנהגות או בדבר אפשרות קיום נסיבות כמי שהיה מודע להם אם נמנע מלבררם"

(ע"פ (ארצי) 22/06 מדינת ישראל - רוזן (2014))

9. כאשר נשאלה הנאשמת 2 לגבי מודעותה להעסקת עובדת ללא היתר, השיבה בחקירתה בשורות 73-93:

"ש: לסיכום במרכז הרפואי עבדו 2 עובדים בניגוד לחוק. עובד מס' 1 התקבל לעבודה ע"ס אשרה מזויפת אשר תוקפה פג ביום 16.2.16 והעסקתו הייתה בניגוד לחוק וכן עובדת מס' 2 נדיה עבדה מיום 23.12.16 ללא אשרה המתירה לה לעבוד בישראל והעסקתה הייתה בניגוד לחוק. מהי תגובתך?

ת: אני לא הייתי מודעת לזה שהוויזה שלהם לא חודשה. המעקב אחרי חידוש הוויזה נפל בין הכיסאות לגביהם, אין ולא הייתה לי כוונה להעסיק עובדים שלא כחוק. עכשיו אני ערה למספר צעדים שאני יכולה לנקוט בהם שמקרים כאלה לא יחזרו. לראשונה הבנתי שהם מועסקים שלא כחוק ביום שיחידת האכיפה הודיעה לי על כך. אנחנו כמרכז רפואי שנותן שירות למטופלים עם תלות גבוהה בזולת לצרכי היום יום זקוקים לכוח עזר וכ"א אנחנו מנסים לגייס עובדים מכל סקטור אפשרי ולא מחפשים להעסיק עו"ז או מסתננים וברגע שמפה לאוזן שומעים ומגיעים אלינו אנחנו נותנים הזדמנות גם לאוכלוסייה כזו ולא בכדי לחסוך בעלויות כי אין בזה חיסכון בעלויות הם מקבלים כחוק ואת כל התנאים כמו כולם אלא כדי למלא את השורות. רבים מהם הוכיחו את עצמם כעובדים מסורים שתורמים לאיכות חייהם של המטופלים. במהלך הזמן נקלטו עוד ועוד עו"ז בתחילה הם היו בודדים ולא היינו מודעים לצורך בהקצאת מישהו שירכז את כל הטיפול המיוחד בהעסקת עו"ז כיום אנו שוקלים את העניין הזה ואנו ננקוט אמצעים מוגברים ככל שנעסיק עובדים אלו.

ש: כעת את מבינה כי מתוקף תפקידך ומתוקף היותך מורשת חתימה במרכז הרפואי בית הדר, הנך נושאת בהפרת חובת אחריות נושא משרה כמשמעו בסעיף 5 לחוק עובדים זרים?

ת: אני מודעת לאחריות שלי אבל תחום כ"א הוא חלק ממכלול תפקידים שאני עושה ולצערי קרתה תקלה שלא הייתי מודעת לה. אני עושה ואעשה כמיטב יכולתי לענות על כל הצרכים והדרישות של כל הרגולציות שמשפיעות על התפקוד והניהול התקין של המוסד. אין לנו במערך שלנו מדור שעוסק אך ורק בכ"א ולאור זה אני חושבת שהמעקב נפל בין הכיסאות ואני אעשה כל שביכולתי לתקן עניין זה.

ש: יש לך משהו להוסיף?

ת: חידוש הוויזה נמסרים למדור משכורות ולא מועברים ישירות אליי ולכן היה פה פספוס. כעת הם מועברים אליי ואני בודקת כל אשרה."

10. הנאשמות הודו כי למעשה הן לא בדקו את תוקף אישורי השהייה ומכאן התקיים גם הרצון הנפשי שכן הנאשמות היו מודעות לעצם העסקה והיעדר ההיתר. הנאשמות "עצמו עיניים" ביחס להיעדר אישור השהייה בתוקף.

11. לאור האמור מצאתי כי המאשימה הוכיחה את יסודות העבירה לפי סעיפים 2(א)(1) ו- 2(א)(ב) לחוק עובדים זרים.

12. ביחס להעסקה ללא ביטוח רפואי, סעיף 2(ב)(3) לחוק קובע כי מעסיק שהעסיק עובד זר מבלי שהסדיר לעובד הזר ביטוח רפואי בהתאם לסעיף 1ד, עובר עבירה. בהתאם להוראה זו פסק בית הדין

הארצי בע"פ 16411-03-14 **קבוצת דיוטי נכסים השקעות ופיננסים בע"מ - מדינת ישראל** (מיום 13.3.16) כי על המעסיק מוטלת החובה להסדיר לעובד ביטוח רפואי על חשבוננו. הנאשמות הודו כי בתקופה המיוחסת להעסקת העובדים בכתב האישום, לעובדים לא היה ביטוח רפואי.

13. אשר לאחריות הנאשמת 2 שכאמור היא נושאת משרה בנאשמת 1 והמנהלת הפעילה שלה, היא אישרה בחקירתה כי היא הממונה לענייני כוח אדם, מורשית החתימה של הנאשמת 1 וקיבלה את העובדים לעבודה. על אחריות נושאי משרה בעמותה ראו גם דוד א' פרנקל **דיני עמותות בישראל**, מהדורה שניה מורחבת, הוצאת פרלשטיין גינוסר (2012) עמ' 198. טענת הנאשמת 2 שהבדיקה לגבי מעמד העובדים נפלה בין הכיסאות, לא יכולה להתקבל. בהתאם לסעיף 5(ב) לחוק עובדים זרים, מוטל על נושא המשרה להוכיח שנהג ללא מחשבה פלילית, ללא רשלנות ועשה כל שאפשר כדי למנוע את העבירה.

14. טענת הנאשמות לגבי פסול בכתב האישום בכך שהמאשימה לא נקטה הליך מנהלי, דינה להידחות. ההחלטה אם להגיש כתב אישום או לנקוט בהליך מנהלי היא החלטה המצויה בלב שיקול הדעת של המאשימה ובהתאם לתקופת העסקה ההחלטה בהחלט עומדת במבחן הסבירות ובמבחנים שנקבעו בפסיקה, ראו למשל את עפ"א 50688-01-15 **מדינת ישראל - רינה מגנצי** (מיום 25.7.2016) קבע בית הדין הארצי מפי השופט (כתוארו אז) אילן איטח ובהסכמת הנשיאה השופטת ורדה וירט ליבנה והשופטת סיגל דוידוב-מוטולה שהעסקה בת שלושה שבועות בלבד לא מצדיקה את ביטול כתב האישום. בהע"ז 15116-07-17 **מדינת ישראל נגד מאיה פול ייצור ושיווק** (מיום 22.8.2017) קבעה הנשיאה (כתוארה אז) אורלי סלע שתקופת העסקה של חודשיים וחצי, היא תקופת העסקה ממושכת שמצדיקה הגשת כתב אישום ולא הליך מנהלי.

15. טענות הנאשמות בנוגע להיותה של הנאשמת 1 בית חולים שכפוף להוראות משרד הבריאות ונותן מענה בחירום לתושבי הדרום ומשרד הבריאות מסרב לתקצב ולהעמיד תקן לאחראי משאבי אנוש מה שגורם לעומס על הנאשמת 2, דינה להתברר במסגרת הטיעונים לעונש. ייתכן שיש בטיעונים אלה כדי להצדיק רמת ענישה נמוכה, אולם משהוכחו יסודות העבירה, אין מקום בשלב הכרעת הדין להביא בחשבון טענת אלו. כך גם לגבי הטענה שהעובד שמפורט בסעיף 4 א' חזר לעבוד לאחר מכן אצל הנאשמת 1 כשקיבל אישור.

16. הנאשמות מורשעות בעבירות המיוחסות להן בכתב האישום. לאור הסכמת הצדדים, הכרעת הדין תישלח אליהם בדואר. הצדדים יטענו לעונש ביום 4.7.19 בשעה 10:00.

ניתנה היום, ט"ז סיוון תשע"ט, 19 יוני 2019.

